

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1975 Nr. 70

A. TITEL

*Statuut van de Raad van Europa;
Londen, 5 mei 1949*

B. TEKST

De tekst van het Statuut is afgedrukt in *Stb.* J 341.

Sinds de totstandkoming is het Statuut tienmaal gewijzigd. De Engelse en de Franse tekst van het tot en met de tiende wijziging d.d. 9 december 1974 (zie rubriek J hieronder) gewijzigde Statuut luiden:

Statute of the Council of Europe

The Governments of the Kingdom of Belgium, the Kingdom of Denmark, the French Republic, the Irish Republic, the Italian Republic, the Grand Duchy of Luxembourg, the Kingdom of the Netherlands, the Kingdom of Norway, the Kingdom of Sweden and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland,

Convinced that the pursuit of peace based upon justice and international co-operation is vital for the preservation of human society and civilisation;

Reaffirming their devotion to the spiritual and moral values which are the common heritage of their peoples and the true source of individual freedom, political liberty and the rule of law, principles which form the basis of all genuine democracy;

Believing that, for the maintenance and further realisation of these ideals and in the interests of economic and social progress, there is need of a closer unity between all like-minded countries of Europe;

Considering that, to respond to this need and to the expressed aspirations of their peoples in this regard, it is necessary forthwith to create an organisation which will bring European States into closer association,

Have in consequence decided to set up a Council of Europe consisting of a Committee of representatives of Governments and of a Consultative Assembly, and have for this purpose adopted the following Statute:

CHAPTER I*Aim of the Council of Europe***Article 1**

a. The aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its Members for the purpose of safeguarding and realising

Statut du Conseil de l'Europe

Les Gouvernements du Royaume de Belgique, du Royaume de Danemark, de la République française, de la République irlandaise, de la République italienne, du Grand-Duché de Luxembourg, du Royaume des Pays-Bas, du Royaume de Norvège, du Royaume de Suède et du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord,

Persuadés que la consolidation de la paix fondée sur la justice et la coopération internationale est d'un intérêt vital pour la préservation de la société humaine et de la civilisation;

Inébranlablement attachés aux valeurs spirituelles et morales qui sont le patrimoine commun de leurs peuples et qui sont à l'origine des principes de liberté individuelle, de liberté politique et de prééminence du Droit, sur lesquels se fonde toute démocratie véritable;

Convaincus qu'afin de sauvegarder et de faire triompher progressivement cet idéal et de favoriser le progrès social et économique, une union plus étroite s'impose entre les pays européens qu'animent les mêmes sentiments;

Considérant qu'il importe dès maintenant, en vue de répondre à cette nécessité et aux aspirations manifestes de leurs peuples, de créer une organisation groupant les Etats européens dans une association plus étroite,

Ont en conséquence décidé de constituer un Conseil de l'Europe comprenant un Comité de représentants des Gouvernements et une Assemblée Consultative, et, à cette fin, ont adopté le présent Statut.

CHAPITRE Ier

But du Conseil de l'Europe

Article 1

a. Le but du Conseil de l'Europe est de réaliser une union plus étroite entre ses Membres afin de sauvegarder et de promouvoir les

the ideals and principles which are their common heritage and facilitating their economic and social progress.

b. This aim shall be pursued through the organs of the Council by discussion of questions of common concern and by agreements and common action in economic, social, cultural, scientific, legal and administrative matters and in the maintenance and further realisation of human rights and fundamental freedoms.

c. Participation in the Council of Europe shall not affect the collaboration of its Members in the work of the United Nations and of other international organisations or unions to which they are parties.

d. Matters relating to National Defence do not fall within the scope of the Council of Europe.

CHAPTER II

Membership

Article 2

The Members of the Council of Europe are the Parties to this Statute.

Article 3

Every Member of the Council of Europe must accept the principles of the rule of law and of the enjoyment by all persons within its jurisdiction of human rights and fundamental freedoms, and collaborate sincerely and effectively in the realisation of the aim of the Council as specified in Chapter I.

Article 4

Any European State which is deemed to be able and willing to fulfil the provisions of Article 3 may be invited to become a Member of the Council of Europe by the Committee of Ministers. Any State so invited shall become a Member on the deposit on its behalf with the Secretary General of an instrument of accession to the present Statute.

Article 5

a. In special circumstances, a European country which is deemed

idéaux et les principes qui sont leur patrimoine commun et de favoriser leur progrès économique et social.

b. Ce but sera poursuivi au moyen des organes du Conseil, par l'examen des questions d'intérêt commun, par la conclusion d'accords et par l'adoption d'une action commune dans les domaines économique, social, culturel, scientifique, juridique et administratif, ainsi que par la sauvegarde et le développement des droits de l'homme et des libertés fondamentales.

c. La participation des Membres aux travaux du Conseil de l'Europe ne doit pas altérer leur contribution à l'oeuvre des Nations Unies et des autres organisations ou unions internationales auxquelles ils sont parties.

d. Les questions relatives à la Défense Nationale ne sont pas de la compétence du Conseil de l'Europe.

CHAPITRE II

Composition

Article 2

Les Membres du Conseil de l'Europe sont les Parties au présent Statut.

Article 3

Tout Membre du Conseil de l'Europe reconnaît le principe de la prééminence du Droit et le principe en vertu duquel toute personne placée sous sa juridiction doit jouir des droits de l'homme et des libertés fondamentales. Il s'engage à collaborer sincèrement et activement à la poursuite du but défini au chapitre Ier.

Article 4

Tout Etat européen considéré capable de se conformer aux dispositions de l'article 3 et comme en ayant la volonté peut être invité par le Comité des Ministres à devenir Membre du Conseil de l'Europe. Tout Etat ainsi invité aura la qualité de Membre dès qu'un instrument d'adhésion au présent Statut aura été remis en son nom au Secrétaire Général.

Article 5

a. Dans des circonstances particulières, un pays européen con-

to be able and willing to fulfil the provisions of Article 3 may be invited by the Committee of Ministers to become an Associate Member of the Council of Europe. Any country so invited shall become an Associate Member on the deposit on its behalf with the Secretary General of an instrument accepting the present Statute. An associate Member shall be entitled to be represented in the Consultative Assembly only.

b. The expression "Member" in this Statute includes an Associate Member except when used in connexion with representation on the Committee of Ministers.

Article 6

Before issuing invitations under Article 4 or 5 above, the Committee of Ministers shall determine the number of representatives on the Consultative Assembly to which the proposed Member shall be entitled and its proportionate financial contribution.

Article 7

Any Member of the Council of Europe may withdraw by formally notifying the Secretary General of its intention to do so. Such withdrawal shall take effect at the end of the financial year in which it is notified, if the notification is given during the first nine months of that financial year. If the notification is given in the last three months of the financial year, it shall take effect at the end of the next financial year.

Article 8

Any Member of the Council of Europe which has seriously violated Article 3 may be suspended from its rights of representation and requested by the Committee of Ministers to withdraw under Article 7. If such Member does not comply with this request, the Committee may decide that it has ceased to be a Member of the Council as from such date as the Committee may determine.

Article 9

The Committee of Ministers may suspend the right of representation on the Committee and on the Consultative Assembly of a Member which has failed to fulfil its financial obligation during such period as the obligation remains unfulfilled.

sidéré comme capable de se conformer aux dispositions de l'article 3 et comme en ayant la volonté peut être invité par le Comité des Ministres à devenir Membre Associé du Conseil de l'Europe. Tout pays ainsi invité aura la qualité de Membre Associé dès qu'un instrument d'acceptation du présent Statut aura été remis en son nom au Secrétaire Général. Les Membres Associés ne peuvent être représentés qu'à l'Assemblée Consultative.

b. Le terme «Membre» employé dans le présent Statut vise également les Membres Associés, sauf en ce qui concerne la représentation au Comité des Ministres.

Article 6

Avant d'adresser l'invitation prévue aux articles 4 ou 5 ci-dessus, le Comité des Ministres fixe le nombre des sièges à l'Assemblée Consultative auxquels le futur Membre aura droit et sa quote-part de contribution financière.

Article 7

Tout Membre du Conseil de l'Europe peut s'en retirer en notifiant sa décision au Secrétaire Général. La notification prendra effet à la fin de l'année financière en cours, si elle est intervenue dans les neuf premiers mois de cette année, et à la fin de l'année financière suivante, si elle est intervenue dans les trois derniers mois.

Article 8

Tout Membre du Conseil de l'Europe qui enfreint gravement les dispositions de l'article 3 peut être suspendu de son droit de représentation et invité par le Comité des Ministres à se retirer dans les conditions prévues à l'article 7. S'il n'est pas tenu compte de cette invitation, le Comité peut décider que le Membre dont il s'agit a cessé d'appartenir au Conseil à compter d'une date que le Comité fixe lui-même.

Article 9

Si un Membre n'exécute pas ses obligations financières, le Comité des Ministres peut suspendre son droit de représentation au Comité et à l'Assemblée Consultative, aussi longtemps qu'il n'aura pas satisfait aux dites obligations.

CHAPTER III

General

Article 10

The organs of the Council of Europe are:

- i. the Committee of Ministers;
- ii. the Consultative Assembly.

Both these organs shall be served by the Secretariat of the Council of Europe.

Article 11

The seat of the Council of Europe is at Strasbourg.

Article 12

The official languages of the Council of Europe are English and French. The rules of procedure of the Committee of Ministers and of the Consultative Assembly shall determine in what circumstances and under what conditions other languages may be used.

CHAPTER IV

Committee of Ministers

Article 13

The Committee of Ministers is the organ which acts on behalf of the Council of Europe in accordance with Articles 15 and 16.

Article 14

Each Member shall be entitled to one representative on the Committee of Ministers, and each representative shall be entitled to one vote. Representatives on the Committee shall be the Ministers for Foreign Affairs. When a Minister for Foreign Affairs is unable to be present or in other circumstances where it may be desirable, an alternate may be nominated to act for him, who shall, whenever possible, be a member of his Government.

Article 15

a. On the recommendation of the Consultative Assembly or on its own initiative, the Committee of Ministers shall consider the

CHAPITRE III

Dispositions Générales

Article 10

Les organes du Conseil de l'Europe sont:

- i. le Comité des Ministres;
- ii. l'Assemblée Consultative.

Ces deux organes sont assistés par le Secrétariat du Conseil de l'Europe.

Article 11

Le siège du Conseil de l'Europe est à Strasbourg.

Article 12

Les langues officielles du Conseil de l'Europe sont le français et l'anglais. Les règlements intérieurs du Comité des Ministres et de l'Assemblée Consultative détermineront les circonstances et les conditions dans lesquelles d'autres langues pourront être utilisées.

CHAPITRE IV

Comité des Ministres

Article 13

Le Comité des Ministres est l'organe compétent pour agir au nom du Conseil de l'Europe conformément aux articles 15 et 16.

Article 14

Chaque Membre a un représentant au Comité des Ministres et chaque représentant dispose d'une voix. Les représentants au Comité sont les Ministres des Affaires Etrangères. Lorsqu'un Ministre des Affaires Etrangères n'est pas en mesure de siéger, ou si d'autres circonstances le recommandent, un suppléant peut être désigné pour agir à sa place. Celui-ci sera, dans toute la mesure du possible, un membre du Gouvernement de son pays.

Article 15

a. Le Comité des Ministres examine, sur recommandation de l'Assemblée Consultative ou de sa propre initiative, les mesures pro-

action required to further the aim of the Council of Europe, including the conclusion of conventions or agreements and the adoption by Governments of a common policy with regard to particular matters. Its conclusions shall be communicated to Members by the Secretary General.

b. In appropriate cases, the conclusions of the Committee may take the form of recommendations to the Governments of Members, and the Committee may request the Governments of Members to inform it of the action taken by them with regard to such recommendations.

Article 16

The Committee of Ministers shall, subject to the provisions of Articles 24, 28, 30, 32, 33 and 35, relating to the powers of the Consultative Assembly, decide with binding effect all matters relating to the internal organisation and arrangements of the Council of Europe. For this purpose the Committee of Ministers shall adopt such financial and administrative regulations as may be necessary.

Article 17

The Committee of Ministers may set up advisory and technical committees or commissions for such specific purposes as it may deem desirable.

Article 18

The Committee of Ministers shall adopt its rules of procedure, which shall determine amongst other things:

- i. the quorum;
- ii. the method of appointment and term of office of its President;
- iii. the procedure for the admission of items to its agenda, including the giving of notice of proposals for resolutions; and
- iv. the notifications required for the nomination of alternates under Article 14.

Article 19

At each session of the Consultative Assembly the Committee of Ministers shall furnish the Assembly with statements of its activities, accompanied by appropriate documentation.

pres à réaliser le but du Conseil de l'Europe, y compris la conclusion de conventions et d'accords et l'adoption par les Gouvernements d'une politique commune à l'égard de questions déterminées. Ses conclusions sont communiquées par le Secrétaire Général aux Membres.

b. Les conclusions du Comité des Ministres peuvent, s'il y a lieu, revêtir la forme de recommandations aux Gouvernements. Le Comité peut inviter ceux-ci à lui faire connaître la suite donnée par eux aux dites recommandations.

Article 16

Sous réserve des pouvoirs de l'Assemblée Consultative tels qu'ils sont définis aux articles 24, 28, 30, 32, 33 et 35, le Comité des Ministres règle, avec effet obligatoire, toute question relative à l'organisation et aux arrangements intérieurs du Conseil de l'Europe. Il prend, à cette fin, les règlements financier et administratif nécessaires.

Article 17

Le Comité des Ministres peut constituer, à toutes fins qu'il jugera désirables, des comités ou commissions de caractère consultatif ou technique.

Article 18

Le Comité des Ministres adopte son règlement intérieur qui détermine notamment:

- i. le quorum;
- ii. le mode de désignation du Président et la durée de ses fonctions;
- iii. la procédure à suivre pour l'établissement de l'ordre du jour ainsi que pour le dépôt des propositions aux fins de résolutions; et
- iv. les conditions dans lesquelles est notifiée la désignation des suppléants, effectuée conformément à l'article 14.

Article 19

Lors de chacune des sessions de l'Assemblée Consultative, le Comité des Ministres lui adresse des rapports sur son activité avec la documentation appropriée.

Article 20

a. Resolutions of the Committee of Ministers relating to the following important matters, namely:

- i. recommendations under Article 15.*b*;
 - ii. questions under Article 19;
 - iii. questions under Article 21*a.i.* and *b*;
 - iv. questions under Article 33;
 - v. recommendations for the amendment of Articles 1.*d*, 7, 15, 20 and 22; and
 - vi. any other question which the Committee may, by a resolution passed under *d* below, decide should be subject to a unanimous vote on account of its importance
- require the unanimous vote of the representatives casting a vote, and of a majority of the representatives entitled to sit on the Committee.

b. Questions arising under the rules of procedure or under the financial and administrative regulations may be decided by a simple majority vote of the representatives entitled to sit on the Committee.

c. Resolutions of the Committee under Articles 4 and 5 require a two-thirds majority of all the Representatives entitled to sit on the Committee.

d. All other resolutions of the Committee, including the adoption of the Budget, of rules of procedure and of financial and administrative regulations, recommendations for the amendment of articles of this Statute, other than those mentioned in paragraph *a.v* above, and deciding in case of doubt which paragraph of this Article applies, require a two-thirds majority of the representatives casting a vote and of a majority of the representatives entitled to sit on the Committee.

Article 21

a. Unless the Committee decides otherwise, meetings of the Committee of Ministers shall be held:

- i. in private, and
- ii. at the seat of the Council.

b. The Committee shall determine what information shall be published regarding the conclusions and discussions of a meeting held in private.

c. The Committee shall meet before and during the beginning of every session of the Consultative Assembly and at such other times as it may decide.

Article 20

a. Sont prises à l'unanimité des voix exprimées et à la majorité des représentants ayant le droit de siéger au Comité des Ministres les résolutions du Comité relatives aux questions importantes mentionnées ci-après:

- i. les recommandations relevant de l'article 15.*b*;
- ii. les questions relevant de l'article 19;
- iii. les questions relevant de l'article 21.*a.i* et *b*;
- iv. les questions relevant de l'article 33;
- v. les recommandations concernant des amendements aux articles 1.*d*, 7, 15, 20 et 22; et
- vi. toute autre question qu'en raison de son importance le Comité déciderait, par une résolution prise dans les conditions prévues au paragraphe *d* ci-dessous, de soumettre à la règle de l'unanimité.

b. Les questions relevant du règlement intérieur ou des règlements financier et administratif peuvent faire l'objet d'une décision à la majorité simple des représentants ayant le droit de siéger au Comité.

c. Les résolutions du Comité prises en application des articles 4 et 5 sont prises à la majorité des deux tiers des représentants ayant le droit de siéger au Comité.

d. Sont prises à la majorité des deux tiers des voix exprimées et à la majorité des représentants ayant le droit de siéger toutes les autres résolutions du Comité. Celles-ci comprennent notamment, les résolutions qui concernent l'adoption du budget, le règlement intérieur, les règlements financier et administratif, les recommandations relatives à l'amendement des articles du présent Statut non mentionnés au paragraphe *a.v.* ci-dessus, et la détermination, en cas de doute, du paragraphe du présent article qu'il convient d'appliquer.

Article 21

a. Sauf décision contraire du Comité des Ministres, ses réunions se tiennent:

- i. à huis clos, et
- ii. au siège du Conseil.

b. Le Comité est juge des informations à publier sur les discussions tenues à huis clos et sur leurs conclusions.

c. Le Comité se réunit obligatoirement avant l'ouverture des sessions de l'Assemblée Consultative et au début de ces sessions; il se réunit, en outre, toutes les fois qu'il l'estime utile.

CHAPTER V

Consultative Assembly

Article 22

The Consultative Assembly is the deliberative organ of the Council of Europe. It shall debate matters within its competence under this Statute and present its conclusions, in the form of recommendations, to the Committee of Ministers.

Article 23 ¹⁾

a. The Consultative Assembly may discuss and make recommendations upon any matter within the aim and scope of the Council of Europe as defined in Chapter I. It shall also discuss and may make recommendations upon any matter referred to it by the Committee of Ministers with a request for its opinion.

b. The Assembly shall draw up its Agenda in accordance with the provisions of paragraph *a* above. In so doing, it shall have regard to the work of other European intergovernmental organisations to which some or all of the Members of the Council are parties.

c. The President of the Assembly shall decide, in case of doubt, whether any question raised in the course of the Session is within the Agenda of the Assembly.

Article 24

The Consultative Assembly may, with due regard to the provisions of Article 38.*d*, establish committees or commissions to consider and report to it on any matter which falls within its competence under Article 23, to examine and prepare questions on its agenda and to advise on all matters of procedure.

Article 25 ²⁾

a. The Consultative Assembly shall consist of representatives of each Member, elected by its parliament from among the members

¹⁾ As amended in May, 1951 (*Trb.* 1951, 85).

²⁾ First sentence of paragraph *a* as amended in May, 1951 (*Trb.* 1951, 85). The last two sub-paragraphs of paragraph *a* were added in May, 1953 (*Trb.* 1953, 123). First sub-paragraph of paragraph *a* amended in October, 1970 (*Trb.* 1971, 23).

CHAPITRE V

Assemblée Consultative

Article 22

L'Assemblée Consultative est l'organe délibérant du Conseil de l'Europe. Elle discute des questions relevant de sa compétence telle qu'elle est définie dans le présent Statut et transmet ses conclusions au Comité des Ministres sous forme de recommandations.

Article 23 ¹⁾

a. L'Assemblée Consultative peut délibérer et formuler des recommandations sur toute question répondant au but et rentrant dans la compétence du Conseil de l'Europe, tels qu'ils sont définis au chapitre Ier; elle délibère et peut formuler des recommandations sur toute question qui lui est soumise pour avis par le Comité des Ministres.

b. L'Assemblée fixe son ordre du jour conformément aux dispositions du paragraphe a ci-dessus, en tenant compte de l'activité des autres organisations intergouvernementales européennes auxquelles sont parties tous les Membres du Conseil ou quelques-uns d'entre eux.

c. Le Président de l'Assemblée décide, en cas de doute, si une question soulevée en cours de session rentre dans l'ordre du jour de l'Assemblée.

Article 24

L'Assemblée Consultative peut, en tenant compte des dispositions de l'article 38.d, constituer des comités ou commissions chargés d'examiner toutes questions de sa compétence, telle qu'elle est définie à l'article 23, de lui présenter des rapports, d'étudier les affaires inscrites à son ordre du jour et de formuler des avis sur toute question de procédure.

Article 25 ²⁾

a. L'Assemblée Consultative est composée de Représentants de chaque Membre, élus par son Parlement en son sein ou désignés

¹⁾ Amendé en mai 1951 (*Trb.* 1951, 85).

²⁾ Première phrase du paragraphe a amendée en mai 1951 (*Trb.* 1951, 85). Paragraphe a complété par deux alinéas en mai 1953 (*Trb.* 1953, 123). Paragraphe a 1er alinéa amendé en octobre 1970 (*Trb.* 1971, 23).

thereof, or appointed from among the members of that parliament, in such manner as it shall decide, subject, however, to the right of each Member Government to make any additional appointments necessary when the parliament is not in session and has not laid down the procedure to be followed in that case. Each representative must be a national of the Member whom he represents, but shall not at the same time be a member of the Committee of Ministers.

The term of office of Representatives thus appointed will date from the opening of the Ordinary Session following their appointment; it will expire at the opening of the next Ordinary Session or of a later Ordinary Session, except that, in the event of elections to their Parliaments having taken place, Members shall be entitled to make new appointments.

If a Member fills vacancies due to death or resignation, or proceeds to make new appointments as a result of elections to its Parliament, the term of office of the new Representatives shall date from the first Sitting of the Assembly following their appointment.

b. No Representative shall be deprived of his position as such during a session of the Assembly without the agreement of the Assembly.

c. Each Representative may have a substitute who may, in the absence of the Representative, sit, speak and vote in his place. The provisions of paragraph *a* above apply to the appointment of substitutes.

Article 26 ¹⁾

Members shall be entitled to the number of Representatives given below:

Austria	6
Belgium	7
Cyprus	3
Denmark	5
France	18
Germany (Federal Republic)	18
Greece	7
Iceland	3
Ireland	4
Italy	18
Luxembourg	3
Malta	3
Netherlands	7

¹⁾ As amended in December, 1951 (*Trb.* 1952, 15), in May, 1958 (*Trb.* 1958, 102), in November, 1961 (*Trb.* 1961, 144), in May, 1963 (*Trb.* 1963, 85), in May, 1965 (*Trb.* 1965, 185), in February, 1971 (*Trb.* 1971, 94), and in December, 1974 (zie rubriek J hieronder).

parmi les membres du Parlement selon une procédure fixée par celui-ci, sous réserve toutefois que le Gouvernement de tout Membre puisse procéder à des nominations complémentaires quand le Parlement n'est pas en session et n'a pas établi la procédure à suivre dans ce cas. Tout représentant doit avoir la nationalité du Membre qu'il représente. Il ne peut être en même temps membre du Comité des Ministres.

Le mandat des représentants ainsi désignés prend effet à l'ouverture de la session ordinaire suivant leur désignation; il n'expire qu'à l'ouverture de la session ordinaire suivante ou d'une session ordinaire ultérieure, sauf le droit des Membres de procéder à de nouvelles désignations à la suite d'élections parlementaires.

Si un membre pourvoit aux sièges devenus vacants par suite de décès ou de démission ou procède à de nouvelles désignations à la suite d'élections parlementaires, le mandat des nouveaux représentants prend effet à la première réunion de l'Assemblée suivant leur désignation.

b. Aucun représentant ne peut être relevé de son mandat au cours d'une session de l'Assemblée sans l'assentiment de celle-ci.

c. Chaque représentant peut avoir un suppléant qui, en son absence, aura qualité pour siéger, prendre la parole et voter à sa place. Les dispositions du paragraphe a ci-dessus s'appliquent également à la désignation des suppléants.

Article 26 ¹⁾

Les membres ont droit au nombre de sièges suivant:

Autriche	6
Belgique	7
Chypre	3
Danemark	5
France	18
République Fédérale d'Allemagne	18
Grèce	7
Islande	3
Irlande	4
Italië	18
Luxembourg	3
Malte	3
Pays-Bas	7

¹⁾ Amendé en décembre 1951 (*Trb.* 1952, 15), en mai 1958 (*Trb.* 1958, 102), en novembre 1961 (*Trb.* 1961, 144), en mai 1963 (*Trb.* 1963, 85), en mai 1965 (*Trb.* 1965, 185), en février 1971 (*Trb.* 1971, 94) et en décembre 1974 (zie rubriek J hieronder).

Norway	5
Sweden	6
Switzerland	6
Turkey	10
United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland	18

Article 27 ¹⁾

The conditions under which the Committee of Ministers collectively may be represented in the debates of the Consultative Assembly, or individual representatives on the Committee or their alternates may address the Assembly, shall be determined by such rules of procedure on this subject as may be drawn up by the Committee after consultation with the Assembly.

Article 28

a. The Consultative Assembly shall adopt its rules of procedure and shall elect from its members its President, who shall remain in office until the next ordinary session.

b. The President shall control the proceedings but shall not take part in the debate or vote. The substitute of the Representative who is President may sit, speak and vote in his place.

c. The rules of procedure shall determine *inter alia*:

- i. the quorum;
- ii. the manner of the election and terms of office of the President and other officers;
- iii. the manner in which the agenda shall be drawn up and be communicated to Representatives; and
- iv. the time and manner in which the names of Representatives and their Substitutes shall be notified.

Article 29

Subject to the provisions of Article 30, all resolutions of the Consultative Assembly, including resolutions:

- i. embodying recommendations to the Committee of Ministers;
- ii. proposing to the Committee matters for discussion in the Assembly;
- iii. establishing committees or commissions;
- iv. determining the date of commencement of its sessions;

¹⁾ As amended in May, 1951 (*Trb.* 1951, 85).

Norvège	5
Suède	6
Suisse	6
Turquie	10
Royaume-Uni de Grande-Bretagne et de l'Irlande du Nord	18

Article 27 ¹⁾

Les conditions dans lesquelles le Comité des Ministres peut être représenté collectivement aux débats de l'Assemblée Consultative, celles dans lesquelles les représentants au Comité et leurs suppléants peuvent, à titre individuel, prendre la parole devant elle, seront soumises aux dispositions appropriées du Règlement intérieur, arrêtées par le Comité, après consultation de l'Assemblée.

Article 28

a. L'Assemblée Consultative adopte son règlement intérieur. Elle choisit parmi ses membres son Président, qui demeure en fonctions jusqu'à la session ordinaire suivante.

b. Le Président dirige les travaux, mais ne prend part ni aux débats, ni au vote. Le suppléant du Président a qualité pour siéger, prendre la parole et voter à sa place.

c. Le règlement intérieur fixe notamment:

- i. le quorum;
- ii. la procédure d'élection et la durée des fonctions du Président et des autres membres du Bureau;
- iii. la procédure d'établissement de l'ordre du jour et de sa communication aux représentants; et
- iv. la date et le mode de notification des noms des représentants et de leurs suppléants.

Article 29

Sous réserve des dispositions de l'article 30, toutes les résolutions de l'Assemblée Consultative, y compris celles qui ont pour objet:

- i. de faire des recommandations au Comité des Ministres;
- ii. de proposer au Comité les questions à inscrire à l'ordre du jour de l'Assemblée;
- iii. de créer des comités ou commissions;
- iv. de fixer la date d'ouverture des sessions;

¹⁾ Amendé en mai 1951 (*Trb.*, 1951, 85).

v. determining what majority is required for resolutions in cases not covered by i to iv above or determining cases of doubt as to what majority is required,
shall require a two-thirds majority of the Representatives casting a vote.

Article 30

On matters relating to its internal procedure, which includes the election of officers, the nomination of persons to serve on committees and commissions and the adoption of rules of procedure, resolutions of the Consultative Assembly shall be carried by such majorities as the Assembly may determine in accordance with Article 29.v.

Article 31

Debates on proposals to be made to the Committee of Ministers that a matter should be placed on the Agenda of the Consultative Assembly shall be confined to an indication of the proposed subject-matter and the reasons for and against its inclusion in the Agenda.

Article 32

The Consultative Assembly shall meet in ordinary session once a year, the date and duration of which shall be determined by the Assembly so as to avoid as far as possible overlapping with parliamentary sessions of Members and with sessions of the General Assembly of the United Nations. In no circumstances shall the duration of an ordinary session exceed one month unless both the Assembly and the Committee of Ministers concur.

Article 33

Ordinary sessions of the Consultative Assembly shall be held at the seat of the Council unless both the Assembly and the Committee of Ministers concur that the session should be held elsewhere.

Article 34 ¹⁾

The Consultative Assembly may be convened in extraordinary session, upon the initiative either of the Committee of Ministers or of the President of the Assembly after agreement between them, such agreement also to determine the date and place of the session.

¹⁾ As amended in May, 1951 (*Trb.* 1951, 85).

v. de déterminer à la majorité requise pour les résolutions ne relevant pas des alinéas i à iv ci-dessus ou de fixer, en cas de doute, la règle de majorité convenable, sont prises à la majorité des deux tiers des voix exprimées.

Article 30

Les résolutions de l'Assemblée Consultative portant sur les questions relatives à son mode de fonctionnement, notamment l'élection des membres du Bureau, la désignation des membres des comités et commissions et l'adoption du règlement intérieur, sont prises à la majorité que fixera l'Assemblée par application de l'article 29.v.

Article 31

Les débats concernant les propositions à adresser au Comité des Ministres pour l'inscription d'une question à l'ordre du jour de l'Assemblée Consultative ne devront porter, après définition de son objet, que sur les raisons qui militent pour ou contre cette inscription.

Article 32

L'Assemblée Consultative tient chaque année une session ordinaire, dont la date et la durée seront fixées par l'Assemblée de manière à éviter, autant que possible, toute coïncidence avec les sessions parlementaires et avec les sessions de l'Assemblée Générale des Nations Unies. La durée des sessions ordinaires n'excédera pas un mois, à moins que l'Assemblée et le Comité des Ministres, d'un commun accord, n'en décident autrement.

Article 33

Les sessions ordinaires de l'Assemblée Consultative se tiennent au siège du Conseil, sauf décision contraire prise de commun accord par l'Assemblée et le Comité des Ministres.

Article 34 ¹⁾

L'Assemblée Consultative peut être convoquée en session extraordinaire, sur l'initiative soit du Comité des Ministres, soit du Président de l'Assemblée, après accord entre eux, qui portera également sur la date et le lieu de la session.

¹⁾ Amendé en mai 1951 (*Trb.* 1951, 85).

Article 35

Unless the Consultative Assembly decides otherwise, its debates shall be conducted in public.

CHAPTER VI

Secretariat

Article 36

a. The Secretariat shall consist of a Secretary General, a Deputy Secretary General and such other staff as may be required.

b. The Secretary General and Deputy Secretary General shall be appointed by the Consultative Assembly on the recommendation of the Committee of Ministers.

c. The remaining staff of the Secretariat shall be appointed by the Secretary General, in accordance with the administrative regulations.

d. No member of the Secretariat shall hold any salaried office from any Government or be a member of the Consultative Assembly or of any national legislature or engage in any occupation incompatible with his duties.

e. Every member of the staff of the Secretariat shall make a solemn declaration affirming that his duty is to the Council of Europe and that he will perform his duties conscientiously, uninfluenced by any national considerations, and that he will not seek or receive instructions in connexion with the performance of his duties from any Government or any authority external to the Council and will refrain from any action which might reflect on his position as an international official responsible only to the Council. In the case of the Secretary General and the Deputy Secretary General this declaration shall be made before the Committee, and in the case of all other members of the staff, before the Secretary General.

f. Every Member shall respect the exclusively international character of the responsibilities of the Secretary General and the staff of the Secretariat and not seek to influence them in the discharge of their responsibilities.

Article 37

a. The Secretariat shall be located at the seat of the Council.

b. The Secretary General is responsible to the Committee of

Article 35

Les débats de l'Assemblée Consultative sont publics, à moins qu'elle n'en décide autrement.

CHAPITRE VI

Secrétariat

Article 36

a. Le Secrétariat est composé du Secrétaire Général, d'un Secrétaire Général Adjoint, et du personnel nécessaire.

b. Le Secrétaire Général et le Secrétaire Général Adjoint sont nommés par l'Assemblée Consultative sur recommandation du Comité des Ministres.

c. Les autres membres du Secrétariat sont nommés par le Secrétaire Général, conformément au règlement administratif.

d. Aucun membre du Secrétariat ne peut détenir un emploi rémunéré par un Gouvernement, être membre de l'Assemblée Consultative ou d'un Parlement national, ou remplir des occupations incompatibles avec ses devoirs.

e. Tout membre du personnel du Secrétariat doit, par une déclaration solennelle, affirmer son attachement au Conseil de l'Europe et sa résolution d'accomplir consciencieusement les devoirs de sa charge sans se laisser influencer par aucune considération d'ordre national, ainsi que sa volonté de ne solliciter ni d'accepter d'instructions, en rapport avec l'exercice de ses fonctions, d'aucun Gouvernement ni d'aucune autorité extérieure au Conseil et de s'abstenir de tout acte incompatible avec son statut de fonctionnaire international responsable exclusivement envers le Conseil. Le Secrétaire Général et le Secrétaire Général Adjoint feront cette déclaration devant le Comité; les autres membres du personnel la feront devant le Secrétaire Général.

f. Tout Membre doit respecter le caractère exclusivement international des fonctions du Secrétaire Général et du personnel du Secrétariat et s'abstenir d'influencer ceux-ci dans l'exercice de leurs fonctions.

Article 37

a. Le Secrétariat est installé au siège du Conseil.

b. Le Secrétaire Général est responsable de l'activité du Secrétariat.

Ministers for the work of the Secretariat. Amongst other things, he shall, subject to Article 38.d, provide such secretariat and other assistance as the Consultative Assembly may require.

CHAPTER VII

Finance

Article 38 ¹⁾

a. Each Member shall bear the expenses of its own representation in the Committee of Ministers and in the Consultative Assembly.

b. The expenses of the Secretariat and all other common expenses shall be shared between all Members in such proportions as shall be determined by the Committee on the basis of the population of Members.

The contributions of an Associate Member shall be determined by the Committee.

c. In accordance with the financial regulations, the budget of the Council shall be submitted annually by the Secretary General for adoption by the Committee.

d. The Secretary General shall refer to the Committee requests from the Assembly which involve expenditure exceeding the amount already allocated in the Budget for the Assembly and its activities.

e. The Secretary General shall also submit to the Committee of Ministers an estimate of the expenditure to which the implementation of each of the recommendations presented to the Committee would give rise. Any resolution the implementation of which requires additional expenditure shall not be considered as adopted by the Committee of Ministers unless the Committee has also approved the corresponding estimates for such additional expenditure.

Article 39

The Secretary General shall each year notify the Government of each Member of the amount of its contribution, and each Member shall pay to the Secretary General the amount of its contribution, which shall be deemed to be due on the date of its notification, not later than six months after that date.

¹⁾ Paragraph e of Article 38 was added in May, 1951 (*Trb.* 1951, 85).

riat devant le Comité des Ministres. Il fournit notamment à l'Assemblée Consultative, sous réserve des dispositions de l'article 38.d, les services administratifs et autres dont elle peut avoir besoin.

CHAPITRE VII

Financement

Article 38 ¹⁾

a. Chaque Membre assume les frais de sa propre représentation au Comité des Ministres et à l'Assemblée Consultative.

b. Les dépenses du Secrétariat et toutes autres dépenses communes sont réparties entre tous les Membres dans les proportions fixées par le Comité selon le chiffre de la population de chacun des Membres.

La contribution de tout Membre Associé est fixée par le Comité.

c. Le budget du Conseil est soumis chaque année par le Secrétaire Général, dans les conditions fixées par le règlement financier, à l'approbation du Comité.

d. Le Secrétaire Général soumet au Comité les demandes de l'Assemblée de nature à entraîner des dépenses excédant le montant des crédits déjà inscrits au budget pour l'Assemblée et ses travaux.

e. Le Secrétaire Général soumet également au Comité des Ministres une évaluation des dépenses qu'implique l'exécution de chacune des recommandations présentées au Comité. Une résolution dont l'exécution entraîne des dépenses supplémentaires n'est considérée comme adoptée par le Comité des Ministres que lorsque celui-ci a approuvé les prévisions de dépenses supplémentaires correspondantes.

Article 39

Le Secrétaire Général notifie chaque année aux Gouvernements des Membres le montant de leur contribution. Les contributions sont réputées exigibles au jour même de cette notification; elles doivent être acquittées entre les mains du Secrétaire Général dans le délai maximum de six mois.

¹⁾ Paragraphe e de l'article 38 ajouté en mai 1951 (*Trb.* 1951, 85).

CHAPTER VIII

Privileges and Immunities

Article 40

a. The Council of Europe, representatives of Members and the Secretariat shall enjoy in the territories of its Members such privileges and immunities as are reasonably necessary for the fulfilment of their functions. These immunities shall include immunity for all Representatives to the Consultative Assembly from arrest and all legal proceedings in the territories of all Members, in respect of words spoken and votes cast in the debates of the Assembly or its committees or commissions.

b. The Members undertake as soon as possible to enter into agreement for the purpose of fulfilling the provisions of paragraph *a* above. For this purpose the Committee of Ministers shall recommend to the Governments of Members the acceptance of an Agreement defining the privileges and immunities to be granted in the territories of all Members. In addition a special Agreement shall be concluded with the Government of the French Republic defining the privileges and immunities which the Council shall enjoy at its seat.

CHAPTER IX

Amendments

Article 41

a. Proposals for the amendment of this Statute may be made in the Committee of Ministers or, in the conditions provided for in Article 23, in the Consultative Assembly.

b. The Committee shall recommend and cause to be embodied in a Protocol those amendments which it considers to be desirable.

c. An amending Protocol shall come into force when it has been signed and ratified on behalf of two-thirds of the Members.

d. Notwithstanding the provisions of the preceding paragraphs of this Article, amendments to Articles 23–35, 38 and 39 which have been approved by the Committee and by the Assembly, shall come into force on the date of the certificate of the Secretary General, transmitted to the Governments of Members, certifying that they have been so approved. This paragraph shall not operate until the conclusion of the second ordinary session of the Assembly.

CHAPITRE VIII

Privilèges et Immunités

Article 40

a. Le Conseil de l'Europe, les représentants des Membres et le Secrétariat jouissent, sur les territoires des Membres, des immunités et privilèges nécessaires à l'exercice de leurs fonctions. En vertu de ces immunités, les Représentants à l'Assemblée Consultative ne peuvent notamment être ni arrêtés ni poursuivis sur les territoires de tous les Membres en raison des opinions ou des votes émis au cours des débats de l'Assemblée, de ses comités ou commissions.

b. Les Membres s'engagent à conclure aussitôt que possible un Accord en vue de donner plein effet aux dispositions du paragraphe a ci-dessus. A cette fin, le Comité des Ministres recommandera aux Gouvernements des Membres la conclusion d'un Accord définissant les privilèges et immunités reconnus sur leurs territoires. En outre, un Accord particulier sera conclu avec le Gouvernement de la République française qui définira les privilèges et immunités dont jouira le Conseil à son siège.

CHAPITRE IX

Amendements

Article 41

a. Des propositions d'amendement au présent Statut peuvent être faites au Comité des Ministres ou, dans les conditions prévues à l'article 23, à l'Assemblée Consultative.

b. Le Comité recommandera et fera incorporer dans un Protocole les amendements au Statut qu'il juge désirables.

c. Tout protocole d'amendement entrera en vigueur lorsqu'il aura été signé et ratifié par les deux tiers des Membres.

d. Nonobstant les dispositions des paragraphes précédents du présent article, les amendements aux articles 23 à 35, 38 et 39, qui auront été approuvés par le Comité et l'Assemblée, entreront en vigueur à la date du procès-verbal *ad hoc* établi par le Secrétaire Général, communiqué aux Gouvernements des Membres, et attestant l'approbation donnée aux dits amendements. Les dispositions du présent paragraphe ne pourront recevoir d'application qu'à compter de la fin de la seconde session ordinaire de l'Assemblée.

CHAPTER X

Final Provisions

Article 42

a. This Statute shall be ratified. Ratifications shall be deposited with the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland.

b. The present Statute shall come into force as soon as seven instruments of ratification have been desposited. The Government of the United Kingdom shall transmit to all signatory Governments a certificate declaring that the Statute has entered into force and giving the names of the Members of the Council of Europe on that date.

c. Thereafter each other signatory shall become a party to this Statute as from the date of the deposit of its instrument of ratification.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorised thereto, have signed the present Statute.

DONE at London, this 5th day of May, 1949, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall remain deposited in the archives of the Government of the United Kingdom which shall transmit certified copies to the other signatory Governments.

*For the Government of the Kingdom of Belgium:
Pour le Gouvernement du Royaume de Belgique:*

(sd.) P. H. SPAAK

(sd.) OBERT DE THIEUSIES

*For the Government of the Kingdom of Denmark:
Pour le Gouvernement du Royaume de Danemark:*

(sd.) GUSTAV RASMUSSEN

(sd.) REVENTLOW

*For the Government of the French Republic:
Pour le Gouvernement de la République française:*

(sd.) ROBERT SCHUMAN

(sd.) R. MASSIGLI

CHAPITRE X

Dispositions finales

Article 42

a. Le présent Statut sera soumis à ratification. Les ratifications seront déposées auprès du Gouvernement du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord.

b. Le présent Statut entrera en vigueur après le dépôt de sept instruments de ratification. Le Gouvernement du Royaume-Uni notifiera à tous les Gouvernements signataires l'entrée en vigueur du Statut et les noms des Membres du Conseil de l'Europe à cette date.

c. Par la suite, tout autre signataire deviendra Partie au présent Statut à la date du dépôt de son instrument de ratification.

EN FOI DE QUOI, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Statut.

FAIT à Londres, le 5 mai 1949, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire, qui sera déposé dans les archives du Gouvernement du Royaume-Uni, lequel en remettra des copies certifiées conformes aux autres Gouvernements signataires.

For the Government of the Irish Republic:
Pour le Gouvernement de la République irlandaise:

(sd.) SEAN MacBRIDE
(sd.) JOHN W. DULANTY

For the Government of the Italian Republic:
Pour le Gouvernement de la République italienne:

(sd.) SFORZA
(sd.) GALLARATI SCOTTI

For the Government of the Grand Duchy of Luxembourg:
Pour le Gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg:

(sd.) JOS. BECH
(sd.) A. J. CLASEN

*For the Government of the Kingdom of the Netherlands:
Pour le Gouvernement du Royaume des Pays-Bas:*

(sd.) D. U. STIKKER

(sd.) E. MICHIELS VAN VERDUYNEN

*For the Government of the Kingdom of Norway:
Pour le Gouvernement du Royaume de Norvège:*

(sd.) HALVARD M. LANGE

(sd.) P. PREBENSEN

*For the Government of the Kingdom of Sweden:
Pour le Gouvernement du Royaume de Suède:*

(sd.) ÖSTEN UNDEN

(sd.) GUNNAR HÄGGLÖF

*For the Government of the United Kingdom of
Great Britain and Northern Ireland:
Pour le Gouvernement du Royaume-Uni de Grande-
Bretagne et d'Irlande du Nord:*

(sd.) ERNEST BEVIN

(sd.) CHRISTOPHER MAYHEW

C. VERTALING

De vertaling in het Nederlands van het Statuut, zoals gewijzigd, luidt:

Statuut van de Raad van Europa

De Regeringen van het Koninkrijk België, het Koninkrijk Denemarken, de Franse Republiek, de Ierse Republiek, de Italiaanse Republiek, het Groothertogdom Luxemburg, het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk Noorwegen, het Koninkrijk Zweden en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland,

Overtuigd, dat bevestiging van de vrede, gegrondvest op rechtvaardigheid en internationale samenwerking, van vitaal belang is voor het behoud van de samenleving en van de beschaving;

Opnieuw bevestigende haar gehechtheid aan de geestelijke en zedelijke waarden, welke het gemeenschappelijke erfdeel zijn van haar volken en de ware bron van persoonlijke vrijheid, van vrijheid van politieke overtuiging en van de heerschappij van het recht, welke beginselen de grondslag vormen van elke waarachtige democratie;

Gelovende, dat voor de instandhouding en verdere verwezenlijking van deze idealen en in het belang van economische en sociale vooruitgang een behoefte bestaat aan hechtere eenheid tussen alle gelijkgestemde landen van Europa;

Overwegende, dat, ten einde tegemoet te komen aan deze behoefte en aan het tot uiting gekomen streven in dit opzicht van haar volken, het noodzakelijk is, onverwijld een organisatie in het leven te roepen, welke de Europese Staten in hechter verband met elkaar zal brengen;

Hebben dientengevolge besloten een Raad van Europa op te richten, bestaande uit een Comité van Regeringsvertegenwoordigers en uit een Raadgevende Vergadering; en hebben te dien einde het navolgende Statuut aanvaard:

HOOFDSTUK I

Doel van de Raad van Europa

Artikel 1

a) Het doel van de Raad van Europa is het bevorderen van een grotere eenheid tussen zijn Leden, ten einde aldus de idealen en

beginselen, welke hun gemeenschappelijk erfdeel zijn, veilig te stellen en te verwezenlijken en hun economische en sociale vooruitgang te bevorderen.

b) Dit doel wordt nagestreefd door de organen van de Raad, namelijk door het bespreken van aangelegenheden van gemeenschappelijk belang, door het sluiten van overeenkomsten en door een gemeenschappelijke gedragslijn op economisch, sociaal, cultureel, wetenschappelijk, juridisch en administratief gebied, alsmede door handhaving en verdere verwezenlijking van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

c) De deelneming van de Leden aan de werkzaamheden van de Raad van Europa zal niet van invloed zijn op hun bijdrage aan het werk van de Verenigde Naties en van andere internationale organisaties of unies, waarbij zij partij zijn.

d) Aangelegenheden, welke betrekking hebben op de nationale verdediging, behoren niet tot de bevoegdheid van de Raad van Europa.

HOOFDSTUK II

Lidmaatschap

Artikel 2

De Leden van de Raad van Europa zijn de Partijen bij dit Statuut.

Artikel 3

Elk Lid van de Raad van Europa erkent de beginselen van de heerschappij van het recht, alsmede het beginsel, krachtens hetwelk een ieder, die onder zijn rechtsmacht is gesteld, de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden behoort te kunnen genieten. Elk Lid moet oprecht en krachtdadig medewerken aan de verwezenlijking van het doel van de Raad, zoals dit in Hoofdstuk I is omschreven.

Artikel 4

Elke Europese Staat, welke geacht wordt in staat en bereid te zijn het bij Artikel 3 bepaalde na te komen, kan door het Comité van Ministers worden uitgenodigd Lid van de Raad van Europa te worden. Elke aldus uitgenodigde Staat wordt Lid door zijnentwege bij de Secretaris-Generaal een akte van toetreding tot dit Statuut neder te leggen.

Artikel 5

a) In bijzondere gevallen kan een Europees land, hetwelk geacht wordt in staat en bereid te zijn het bij artikel 3 bepaalde na te komen, door het Comité van Ministers worden uitgenodigd Toegevoegd Lid van de Raad van Europa te worden. Elk aldus uitgenodigd land wordt Toegevoegd Lid door zijnentwege bij de Secretaris-Generaal een akte van aanvaarding van dit Statuut neder te leggen. Toegevoegde Leden hebben slechts het recht, vertegenwoordigd te zijn in de Raadgevende Vergadering.

b) Onder het woord „Lid” in dit Statuut wordt tevens begrepen een Toegevoegd Lid, behalve in de gevallen, dat het wordt gebruikt in verband met vertegenwoordiging in het Comité van Ministers.

Artikel 6

Alvorens uitnodigingen als bedoeld in de artikelen 4 en 5 te verzenden, stelt het Comité van Ministers het aantal vertegenwoordigers in de Raadgevende Vergadering vast, waarop het voorgestelde Lid recht heeft, benevens de evenredige geldelijke bijdrage van dit Lid.

Artikel 7

Elk Lid van de Raad van Europa kan zijn Lidmaatschap opzeggen door officieel van zijn voornemen hiertoe kennis te geven aan de Secretaris-Generaal. Deze opzegging wordt van kracht aan het einde van het begrotingsjaar, waarin zij heeft plaats gehad, indien deze kennisgeving is geschied gedurende de eerste negen maanden van dit jaar. Indien de kennisgeving is geschied gedurende de laatste drie maanden van het begrotingsjaar, wordt zij van kracht aan het einde van het volgende begrotingsjaar.

Artikel 8

Elk lid van de Raad van Europa, dat een ernstige inbreuk maakt op de bepalingen van artikel 3, kan worden geschorst in zijn recht van vertegenwoordiging, en hem kan door het Comité van Ministers worden verzocht zijn Lidmaatschap op te zeggen overeenkomstig artikel 7. Indien dit Lid geen gehoor geeft aan dit verzoek, kan het Comité van Ministers besluiten, dat dit Lid heeft opgehouden Lid van de Raad te zijn met ingang van een door het Comité vast te stellen tijdstip.

Artikel 9

Het Comité kan het recht van vertegenwoordiging in het Comité en in de Raadgevende Vergadering van een Lid opheffen, indien dit

Lid in gebreke is gebleven zijn financiële verplichtingen na te komen, en wel voor de tijd gedurende welke deze verplichtingen niet worden nagekomen.

HOOFDSTUK III

Algemeen

Artikel 10

De organen van de Raad van Europa zijn:

- (1) het Comité van Ministers;
- (2) de Raadgevende Vergadering.

Deze beide organen worden bijgestaan door het Secretariaat van de Raad van Europa.

Artikel 11

De zetel van de Raad van Europa is gevestigd te Straatsburg.

Artikel 12

De officiële talen van de Raad van Europa zijn het Engels en het Frans. Het Huishoudelijk Reglement van het Comité van Ministers en van de Raadgevende Vergadering beslist, in welke omstandigheden en onder welke voorwaarden andere talen kunnen worden gebruikt.

HOOFDSTUK IV

Het Comité van Ministers

Artikel 13

Het Comité van Ministers is het orgaan, hetwelk optreedt namens de Raad van Europa overeenkomstig de artikelen 15 en 16.

Artikel 14

Elk Lid heeft recht op een vertegenwoordiger in het Comité van Ministers en elke vertegenwoordiger heeft recht op een stem. De vertegenwoordigers in het Comité zijn de Ministers van Buitenlandse Zaken. Wanneer een Minister van Buitenlandse Zaken niet aanwezig kan zijn of wanneer andere omstandigheden dit wenselijk maken, kan een plaatsvervanger worden benoemd om namens hem te handelen; deze moet, voorzover dit mogelijk is, lid zijn van de Regering van zijn land.

Artikel 15

a) Op aanbeveling van de Raadgevende Vergadering of op eigen initiatief overweegt het Comité van Ministers, welke maatregelen kunnen dienen tot verwezenlijking van het doel van de Raad van Europa, met inbegrip van het sluiten van verdragen of overeenkomsten en het volgen door de Regeringen van een gemeenschappelijke politiek inzake bepaalde aangelegenheden. Zijn conclusies worden door de Secretaris-Generaal aan de Leden medegedeeld.

b) De conclusies van het Comité kunnen, indien daartoe aanleiding is, de vorm aannemen van aanbevelingen aan de Regeringen van de Leden en het Comité kan de Regeringen van de Leden verzoeken te worden ingelicht omtrent hetgeen door haar is gedaan met betrekking tot deze aanbevelingen.

Artikel 16

Behoudens de bepalingen van de artikelen 24, 28, 30, 32, 33 en 35, welke betrekking hebben op de bevoegdheden van de Raadgevende Vergadering, neemt het Comité van Ministers bindende besluiten inzake alle aangelegenheden, welke betrekking hebben op de interne organisatie en regelingen van de Raad van Europa. Te dien einde stelt het Comité van Ministers de nodige financiële en administratieve reglementen vast.

Artikel 17

Het Comité van Ministers kan adviserende en technische comité's of commissies oprichten voor bijzondere doeleinden, wanneer het Comité zulks wenselijk acht.

Artikel 18

Het Comité van Ministers stelt zijn Huishoudelijk Reglement vast, hetwelk onder meer bepaalt:

- i. het quorum;
- ii. de wijze van benoeming en de zittingstijd van zijn Voorzitter;
- iii. de wijze, waarop punten op de agenda worden geplaatst, met inbegrip van de indiening van voorstellen voor resoluties; en
- iv. de kennisgeving, vereist voor de benoeming van plaatsvervangers krachtens artikel 14.

Artikel 19

In elke zitting van de Raadgevende Vergadering brengt het Comité van Ministers verslag uit aan de Vergadering over zijn werkzaamheden, vergezeld van bijbehorende documentatie.

Artikel 20

a) Resoluties van het Comité van Ministers, betrekking hebbende op de volgende belangrijke aangelegenheden, te weten:

- i. |aanbevelingen krachtens artikel 15 (*b*);
- ii. aangelegenheden vallende onder artikel 19;
- iii. aangelegenheden vallende onder artikel 21 (*a*) (*i*) en (*b*);
- iv. aangelegenheden vallende onder artikel 33;
- v. aanbevelingen tot wijziging van de artikelen 1 (*d*), 7, 15, 20 en 22; en
- vi. | elke andere aangelegenheid, ten aanzien waarvan het Comité van Ministers, bij resolutie aangenomen krachtens lid (*d*) hieronder, kan besluiten, dat zij wegens haar belangrijk karakter met algemene stemmen moeten worden aangenomen;

moeten worden aangenomen met algemene stemmen door de vertegenwoordigers, die hun stem uitbrengen, en tevens door de meerderheid van de vertegenwoordigers, die gerechtigd zijn zitting te hebben in het Comité.

b) Over aangelegenheden, welke voortvloeien uit het Huishoudelijk Reglement of de financiële en administratieve reglementen, kan een beslissing genomen worden bij eenvoudige meerderheid van stemmen van de vertegenwoordigers, die gerechtigd zijn zitting te hebben in het Comité.

c) Resoluties van het Comité krachtens de artikelen 4 en 5 behoeven een twee-derde meerderheid van alle vertegenwoordigers, die gerechtigd zijn zitting te hebben in het Comité.

d) Alle andere resoluties van het Comité, met inbegrip van de aanneming van de begroting, van het Huishoudelijk Reglement en van de financiële en administratieve reglementen, de aanbevelingen tot wijziging van artikelen van dit Statuut, welke niet genoemd zijn in lid (*a*) v. hierboven, en de beslissing, in geval van twijfel, welk lid van dit artikel toepasselijk is, behoeven een twee-derde meerderheid van de vertegenwoordigers, die hun stem uitbrengen, en tevens een meerderheid van de vertegenwoordigers, die gerechtigd zijn zitting te hebben in het Comité.

Artikel 21

a) Tenzij het Comité anders beslist, hebben de vergaderingen van het Comité van Ministers plaats:

- i. in besloten zitting; en
- ii. waar de Raad zijn zetel heeft.

b) Het Comité stelt vast, wat bekend gemaakt zal worden over de conclusies en beraadslagingen van een besloten zitting.

c) Het Comité moet voor, en gedurende het begin van, elke zitting van de Raadgevende Vergadering bijeenkomen en voorts telkens wanneer het hiertoe besluit.

HOOFDSTUK V

De Raadgevende Vergadering

Artikel 22

De Raadgevende Vergadering is het beraadslagende Orgaan van de Raad van Europa. Zij bespreekt aangelegenheden, welke krachtens dit Statuut onder haar bevoegdheid vallen, en legt haar conclusies in de vorm van aanbevelingen voor aan het Comité van Ministers.

Artikel 23

a) De Raadgevende Vergadering kan besprekingen voeren en aanbevelingen doen omtrent elke aangelegenheid, welke valt binnen het doel en de bevoegdheid van de Raad van Europa, gelijk deze zijn omschreven in Hoofdstuk I. Zij voert besprekingen en doet aanbevelingen omtrent elke aangelegenheid, welke door het Comité van Ministers naar haar wordt verwezen met verzoek om haar oordeel.

b) De Vergadering stelt haar Agenda vast overeenkomstig de bepalingen van lid a) hierboven, rekening houdend met de werkzaamheden van andere Europese intergouvernementele organisaties van welke enige of alle Leden van de Raad van Europa deel uitmaken.

c) De Voorzitter van de Vergadering beslist, in geval van twijfel, of een aangelegenheid, welke tijdens de zitting te berde wordt gebracht, valt binnen de Agenda van de Vergadering.

Artikel 24

De Raadgevende Vergadering kan, met inachtneming van de bepalingen van artikel 38 (d), comité's of commissies instellen om aangelegenheden in overweging te nemen, welke krachtens artikel 23 onder haar bevoegdheid vallen, en hierover verslag uit te brengen; om vraagstukken, welk op haar Agenda staan, te onderzoeken en voor te bereiden en om advies uit te brengen over alle aangelegenheden van huishoudelijke aard.

Artikel 25

a) De Raadgevende Vergadering bestaat uit vertegenwoordigers van elk Lid, door zijn Parlement uit zijn midden gekozen of be-

noemd uit de Leden van het Parlement volgens een door het Parlement vastgestelde procedure, echter met het voorbehoud dat de Regering van elk Lid aanvullende benoemingen mag verrichten wanneer het Parlement niet in zitting is en geen in dat geval te volgen procedure heeft vastgesteld. Elke vertegenwoordiger moet de nationaliteit van het Lid bezitten, hetwelk hij vertegenwoordigt, doch mag niet tegelijkertijd lid zijn van het Comité van Ministers.

De ambtstermijn van de aldus benoemde vertegenwoordigers gaat in bij de opening van de gewone zitting, volgende op hun benoeming; de ambtstermijn eindigt bij de opening van de volgende gewone zitting of van een latere gewone zitting, behoudens het recht van de Leden nieuwe benoemingen te verrichten, ingeval verkiezingen voor hun parlementen hebben plaatsgevonden.

Indien een Lid voorziet in vacatures, ontstaan ten gevolge van overlijden of aftreden, of overgaat tot nieuwe benoemingen naar aanleiding van verkiezingen voor zijn parlement, gaat de ambtstermijn van de nieuwe vertegenwoordigers in bij de eerste bijeenkomst van de Vergadering, volgende op hun benoeming.

b) Een vertegenwoordiger kan gedurende een zitting van de Vergadering niet van zijn functie worden ontheven zonder toestemming van de Vergadering.

c) Elke vertegenwoordiger kan een plaatsvervanger hebben, die bij afwezigheid van de vertegenwoordiger in zijn plaats zitting kan hebben, het woord voeren en stemmen. De bepalingen van lid (a) van dit artikel zijn van toepassing op de benoeming van plaatsvervangers.

Artikel 26

De Leden hebben recht op het volgende aantal vertegenwoordigers:

Oostenrijk	6
België	7
Cyprus	3
Denemarken	5
Frankrijk	18
de Bondsrepubliek Duitsland	18
Griekenland	7
IJsland	3
Ierland	4
Italië	18
Luxemburg	3
Malta	3
Nederland	7
Noorwegen	5

Zweden	6
Zwitserland	6
Turkije	10
het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland	18

Artikel 27

De voorwaarden, waaronder het Comité van Ministers collectief bij de beraadslagingen van de Raadgevende Vergadering vertegenwoordigd kan zijn, of individuele leden van het Comité en hun plaatsvervangers het woord kunnen voeren in de Vergadering, worden vastgesteld bij bepalingen van het Huishoudelijk Reglement, welke door het Comité zullen worden opgesteld na overleg met de Vergadering.

Artikel 28

a) De Raadgevende Vergadering stelt haar Huishoudelijk Reglement vast en kiest uit haar leden haar Voorzitter, die in functie blijft tot de volgende gewone zitting.

b) De Voorzitter leidt de werkzaamheden, doch neemt geen deel aan de beraadslagingen of de stemmingen. De plaatsvervanger van de vertegenwoordiger, die Voorzitter is, kan in zijn plaats zitting hebben, het woord voeren en stemmen.

c) Het Huishoudelijk Reglement bepaalt onder meer:

- i. het quorum;
- ii. de wijze van verkiezing en de zittingstijd van de Voorzitter en de overige bestuursleden;
- iii. de wijze, waarop de agenda wordt vastgesteld en ter kennis van de vertegenwoordigers wordt gebracht; en
- iv. het tijdstip en de wijze, waarop de namen van de vertegenwoordigers en hun plaatsvervangers worden medegedeeld.

Artikel 29

Behoudens de bepalingen van artikel 30 vereisen alle resoluties van de Raadgevende Vergadering, met inbegrip van resoluties:

- i. welke aanbevelingen aan het Comité van Ministers inhouden;
- ii. waarbij aan het Comité punten ter bespreking in de Vergadering worden voorgesteld;
- iii. waarbij comité's of commissies worden ingesteld;
- iv. waarbij de datum van de aanvang van haar zittingen wordt vastgesteld;

- v. waarbij wordt vastgesteld, welke meerderheid wordt vereist in gevallen waarin niet wordt voorzien door de leden i tot iv van dit artikel of waarbij uitspraak wordt gedaan in gevallen, waarin twijfel bestaat welke meerderheid is vereist, een twee-derde meerderheid van de vertegenwoordigers, die hun stem uitbrengen.

Artikel 30

In aangelegenheden betreffende haar interne werkwijze, waaronder begrepen de verkiezing van de bestuursleden, de benoeming van leden van comités en commissies en het vaststellen van het Huis-houdelijk Reglement, worden resoluties van de Raadgevende Vergadering aangenomen met een meerderheid, welke de Vergadering overeenkomstig artikel 29 (v) zal vaststellen.

Artikel 31

Beraadslagingen over voorstellen aan het Comité van Ministers betreffende het plaatsen van een aangelegenheid op de Agenda van de Raadgevende Vergadering moeten beperkt blijven tot een aanduiding van het voorgestelde onderwerp en de redenen voor en tegen plaatsing op de Agenda.

Artikel 32

De Raadgevende Vergadering komt eenmaal per jaar in gewone zitting bijeen. Het tijdstip van aanvang en de duur van deze zitting worden vastgesteld door de Vergadering op zodanige wijze, dat zoveel mogelijk wordt vermeden, dat zij samenvalt met de zittingen van de Parlementen van de Leden en met de zittingen van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. In geen geval zal een gewone zitting langer duren dan een maand, tenzij de Vergadering en het Comité van Ministers eenstemmig anders beslissen.

Artikel 33

De gewone zittingen van de Raadgevende Vergadering worden gehouden ter plaatse waar de Raad zijn zetel heeft, tenzij de Vergadering en het Comité van Ministers eenstemmig beslissen, dat een zitting elders zal worden gehouden.

Artikel 34

De Raadgevende Vergadering kan in buitengewone zitting worden bijeengeroepen, op initiatief hetzij van het Comité van Ministers,

hetzij van de Voorzitter van de Vergadering, nadat hieromtrent en met betrekking tot de datum en de plaats van de zitting tussen beiden overeenstemming is bereikt.

Artikel 35

Tenzij de Raadgevende Vergadering anders beslist, worden haar beraadslagingen in het openbaar gehouden.

HOOFDSTUK VI

Het Secretariaat

Artikel 36

a) Het Secretariaat bestaat uit een Secretaris-Generaal, een Adjunct-Secretaris-Generaal en het nodige personeel.

b) De Secretaris-Generaal en de Adjunct-Secretaris-Generaal worden benoemd door de Raadgevende Vergadering op aanbeveling van het Comité van Ministers.

c) Het overige personeel van het Secretariaat wordt benoemd door de Secretaris-Generaal overeenkomstig het administratieve reglement.

d) De leden van het Secretariaat mogen niet in een bezoldigde dienstbetrekking staan tot een Regering of lid zijn van de Raadgevende Vergadering of van een nationale wetgevende vergadering of werkzaamheden verrichten, welke onverenigbaar zijn met hun taak.

e) Elk lid van het personeel van het Secretariaat moet een plechtige verklaring afleggen, dat hij slechts tegenover de Raad van Europa plichten heeft, dat hij zijn taak nauwgezet zal vervullen, hierin niet beïnvloed door overwegingen van nationale aard, en dat hij geen instructies, verband houdende met de vervulling van zijn taak, zal vragen of ontvangen van een Regering of van een autoriteit buiten de Raad en dat hij zich zal onthouden van elke handeling, welke van nadelige invloed zou kunnen zijn op zijn positie van internationaal ambtenaar, die uitsluitend aan de Raad verantwoordelijk is. De Secretaris-Generaal en de Adjunct-Secretaris-Generaal leggen deze verklaring af ten overstaan van het Comité, alle overige leden van het personeel ten overstaan van de Secretaris-Generaal.

f) Elk Lid moet het uitsluitend internationale karakter van de taak van de Secretaris-Generaal en van het personeel van het Secretariaat eerbiedigen en niet trachten hen te beïnvloeden bij de vervulling van hun taak.

Artikel 37

a) Het Secretariaat is gevestigd ter plaatse waar de Raad zijn zetel heeft.

b) De Secretaris-Generaal is verantwoordelijk aan het Comité van Ministers voor de werkzaamheden van het Secretariaat. Behoudens de bepalingen van artikel 38 (d) verricht hij onder meer die administratieve en andere diensten, welke de Raadgevende Vergadering mocht nodig hebben.

HOOFDSTUK VII

Geldmiddelen

Artikel 38

a) Elk Lid draagt de kosten van zijn eigen vertegenwoordiging in het Comité van Ministers en in de Raadgevende Vergadering.

b) De kosten van het Secretariaat en alle overige gemeenschappelijke onkosten worden verdeeld over alle Leden in een verhouding, welke door het Comité wordt vastgesteld op grond van de bevolkingscijfers der Leden.

De bijdragen van de Toegevoegde Leden worden vastgesteld door het Comité.

c) Overeenkomstig het financiële reglement wordt de begroting van de Raad jaarlijks door de Secretaris-Generaal ter goedkeuring voorgelegd aan het Comité.

d) De Secretaris-Generaal verwijst naar het Comité alle verzoeken van de Vergadering, welke uitgaven met zich medebrengen, welke het in de begroting reeds voor de Vergadering en haar werkzaamheden toegekende bedrag te boven gaan.

e) De Secretaris-Generaal verwijst eveneens naar het Comité van Ministers een begroting van de uitgave welke de uitvoering van elk der aan het Comité gedane aanbevelingen met zich meebrengt. Een resolutie waarvan de uitvoering extra-uitgaven met zich brengt, wordt slechts dan geacht door het Comité van Ministers te zijn aangenomen, wanneer dit de begroting van de betreffende extra-uitgaven heeft goedgekeurd.

Artikel 39

De Secretaris-Generaal geeft elk jaar aan de Regering van elk Lid kennis van het bedrag van zijn bijdrage en elk Lid betaalt aan de Secretaris-Generaal het bedrag van zijn bijdrage, hetwelk geacht wordt op de dag van kennisgeving verschuldigd te zijn, en wel uiterlijk zes maanden na deze datum.

HOOFDSTUK VIII

Voorrechten en Immuniteiten

Artikel 40

a) De Raad van Europa, de vertegenwoordigers van de Leden en het Secretariaat genieten op het gebied van de Leden de voorrechten en immuniteiten, welke redelijkerwijs nodig zijn voor de uitoefening van hun functies. Deze immuniteiten omvatten voor alle vertegenwoordigers in de Raadgevende Vergadering, op het gebied van alle Leden, immuniteit van arrestatie en van alle rechtsvervolging met betrekking tot woorden, welke zijn gesproken, en stemmen, welke zijn uitgebracht in de beraadslagingen van de Vergadering of haar comité's of commissies.

b) De Leden verbinden zich, zo spoedig mogelijk een overeenkomst te sluiten ten einde de bepalingen van lid (a) van dit artikel ten uitvoer te leggen. Te dien einde beveelt het Comité van Ministers de Regeringen van de Leden de aanvaarding aan van een overeenkomst, welke de voorrechten en immuniteiten bepaalt, welke op het gebied van alle Leden moeten worden verleend. Bovendien zal een bijzondere overeenkomst worden gesloten met de Regering van de Franse Republiek, welke de voorrechten en immuniteiten omschrijft, welke de Raad zal genieten ter plaatse, waar hij zijn zetel heeft.

HOOFDSTUK IX

Wijzigingen

Artikel 41

a) Voorstellen tot wijziging van dit Statuut kunnen worden gedaan in het Comité van Ministers of, onder de voorwaarden voorzien in artikel 23, in de Raadgevende Vergadering.

b) Het Comité beveelt die wijzigingen aan, welke het wenselijk acht, en doet deze opnemen in een protocol.

c) Een protocol tot wijziging treedt in werking, wanneer het is ondertekend en bekrachtigd door twee-derde van de Leden.

d) Niettegenstaande de bepalingen van de voorgaande leden van dit artikel treden wijzigingen van de artikelen 23-35, 38 en 39, welke door het Comité en de Vergadering zijn goedgekeurd, in werking op de datum van de akte van de Secretaris-Generaal, waarin wordt verklaard, dat deze wijzigingen aldus zijn goedgekeurd, welke akte aan de Regeringen van de Leden wordt overgelegd. Dit lid zal eerst worden toegepast na het beëindigen van de tweede gewone zitting van de Vergadering.

HOOFDSTUK X

Slotbepalingen

Artikel 42

a) Dit Statuut moet worden bekrachtigd. De akten van bekrachtiging worden nedergelegd bij de Regering van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland.

b) Dit Statuut treedt in werking, zodra zeven akten van bekrachtiging zijn nedergelegd. De Regering van het Verenigd Koninkrijk legt aan alle Regeringen, welke dit Statuut hebben ondertekend, een akte over, waarin wordt verklaard, dat het Statuut in werking is getreden, en waarin de namen van de Leden van de Raad van Europa, welke op die datum Lid zijn, worden opgegeven.

c) Vervolgens wordt elke andere Regering, welke dit Statuut heeft ondertekend, Partij bij dit Statuut op de datum, waarop zij haar akte van bekrachtiging heeft nedergelegd.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, hiertoe behoorlijk gemachtigd, dit Statuut hebben ondertekend.

GEDAAN te Londen, de vijfde mei negentienhonderd negenenveertig, in de Engelse en Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek, in een enkel exemplaar, hetwelk zal blijven nedergelegd in het archief van de Regering van het Verenigd Koninkrijk, welke gewaarmerkte afschriften zal doen toekomen aan de andere Regeringen, welke het Statuut hebben ondertekend.

(Voor de ondertekeningen zie blz. 28 e.v. van dit Tractatenblad.

De vindplaats van de in het verleden in het Tractatenblad afgedrukte wijzigingen van de artikelen 23, 25, 26, 27, 34 en 38 van het Statuut is vermeld in de noten bij de Engelse en de Franse tekst van de desbetreffende artikelen.)

D. PARLEMENTE. BEKRACHTIGING

Zie *Trb.* 1951, 85.

F. TOETREDING

Zie *Trb.* 1951, 85, *Trb.* 1953, 123, *Trb.* 1958, 102, *Trb.* 1961, 144, *Trb.* 1963, 85 en *Trb.* 1965, 185.

Op grond van artikel 4 van het Statuut is door het nederleggen van een akte van toetreding bij de Secretaris-Generaal Lid van de Raad van Europa geworden:

Griekenland 28 november 1974

G. INWERKINGTREDING

Zie *Trb.* 1951, 85 en *Trb.* 1970, 37.

Ingevolge artikel 4 zijn de bepalingen van het Statuut in werking getreden voor Griekenland op 28 november 1974.

I. OPZEGGING

Zie *Trb.* 1970, 37.

J. GEGEVENS

Zie *Trb.* 1951, 85, *Trb.* 1952, 15, *Trb.* 1953, 123, *Trb.* 1958, 102, *Trb.* 1961, 144, *Trb.* 1963, 85, *Trb.* 1965, 185, *Trb.* 1970, 37, *Trb.* 1971, 23 en 94 en *Trb.* 1972, 170.

Bij akte van 9 december 1974 heeft de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa te Straatsburg, in overeenstemming met artikel 41, letter *d*, van het Statuut, verklaard dat een wijziging van artikel 26 is goedgekeurd. Deze wijziging is op 9 december 1974 in werking getreden. Het gewijzigde artikel 26 is verwerkt in de tekst van het Statuut, zoals afgedrukt in de rubriek B hierboven.

Op 26 mei 1967 is door het Comité van Ministers van de Raad van Europa een Resolutie aangenomen inzake het Europees Handvest voor het Water. De Engelse tekst van deze Resolutie luidt als volgt:

European Water Charter

Preamble

The Committee of Ministers,

Having regard to Recommendation 436 (1965) of the Consultative Assembly on fresh water pollution control in Europe;

Taking into account Resolution No. 10 (XXI) (1965) of the Economic Commission for Europe of the United Nations containing the ECE Declaration of Policy on Water Pollution Control in Europe, and the International Standards for Drinking Water of the World Health Organisation, and in particular the European Standards;

Persuaded that the advance of modern civilisation leads in certain cases to an increasing deterioration in our natural heritage;

Conscious that water holds a place of prime importance in that natural heritage;

Considering that the demand for water is increasing, largely because of the rapid development of industrialisation in the main urban centres of Europe, and that steps must be taken for the qualitative and quantitative conservation of water resources;

Considering, furthermore, that collective action on a European scale on water problems is necessary and that a Water Charter constitutes an effective instrument to create a better understanding of these problems;

Adopts and promulgates the principles of the present European Water Charter, prepared by the European Committee for the Conservation of Nature and Natural Resources of the Council of Europe, as set forth hereunder:

- i. *There is no life without water. It is a treasure indispensable to all human activity*

Water falls from the atmosphere to the earth mainly in the form of rain and snow. Streams, rivers, glaciers and lakes are the principal channels of drainage towards the oceans. During its cycle, water is retained by the soil, vegetation and animals. It returns to the atmosphere principally by means of evaporation and plant transpiration. Water is the first need of man, animal and plants.

Water constitutes nearly two-thirds of man's weight and about nine-tenths of that of plants.

Man depends on it for drinking, food supplies and washing, as a source of energy, as an essential material for production, as a medium for transport, and as an outlet for recreation which modern life increasingly demands.

- ii. *Fresh water resources are not inexhaustible. It is essential to conserve, control, and wherever possible, to increase them*

The population explosion and the rapidly expanding needs of modern industry and agriculture are making increasing demands on water resources. It will be impossible to meet these demands and to achieve rising standards of living, unless each one of us regards water as a precious commodity to be preserved and used wisely.

- iii. *To pollute water is to harm man and other living creatures which are dependent on water*

Water in nature is a medium containing beneficial organisms which help to keep it clean. If we pollute the water, we risk destroying those organisms, disrupting this self-purification process, and perhaps modifying the living medium unfavourably and irrevocably.

Surface and underground waters should be preserved from pollution.

Any important reduction of quantity and deterioration of quality of water, whether running or still, may do harm to man and other living creatures.

- iv. *The quality of water must be maintained at levels suitable for the use to be made of it and, in particular, must meet appropriate public health standards*

These quality levels may vary according to the different uses of water, namely food supplies, domestic, agricultural and industrial needs, fisheries and recreation. Nevertheless, since all life on earth in its infinite variety depends upon the manifold qualities of water, arrangements should be made to ensure as far as possible that water retains its natural properties.

- v. *When used water is returned to a common source it must not impair the further uses, both public and private, to which the common source will be put*

Pollution is a change, generally man-made, in the quality of water which makes it unusable or dangerous for human consumption, industry, agriculture, fishing, recreation, domestic animals and wildlife.

The discharge of residue (wastage) or of used water which causes physical, chemical, organic, thermal or radioactive pollution, must not endanger public health and must take into account the capacity of the receiving waters to assimilate (by dilution or self-purification) any waste matter discharged. The social and economic aspects of water-treatment methods are of great importance in this connection.

- vi. *The maintenance of an adequate vegetation cover, preferably forest land, is imperative for the conservation of water resources*

It is necessary to conserve vegetation cover, preferably forests, and wherever it has disappeared to reconstitute it as quickly as possible.

The conservation of forests is a factor of major importance for the stabilisation of drainage basins and their water regime. As well as their economic value, forests provide opportunities for recreation.

- vii. *Water resources must be assessed*

Fresh water that can be put to good use represents less than 1 per cent of the water on our planet and it is distributed in very unequal fashion.

It is essential to know surface and underground water resources, bearing in mind the water cycle, the quality of water and its utilisation.

Assessment, in this context, involves the survey, recording and appraisal of water resources.

- viii. *The wise husbandry of water resources must be planned by the appropriate authorities*

Water is a precious resource requiring planning which combines short- and long-term needs.

A viable water policy is needed, which should include various measures for the conservation, flow-control and distribution of water resources. Furthermore, maintenance of quality and quantity calls for development and improvement of utilisation, recycling and purification techniques.

- ix. *Conservation of water calls for intensified scientific research, training of specialists and public information services*

Research with regard to water in general and waste water in particular should be encouraged in every way possible. Means of providing information should be increased and international exchanges

facilitated; at the same time, the technical and biological training of qualified personnel is necessary in the various fields of activity involved.

- x. *Water is a common heritage, the value of which must be recognised by all. Everyone has the duty to use water carefully and economically*

Each human being is a consumer and user of water and is therefore responsible to other users. To use water thoughtlessly is to misuse our natural heritage.

- xi. *The management of water resources should be based on their natural basins rather than on political and administrative boundaries*

Surface waters flow away down the steepest slopes, converging to form watercourses. A river and its tributaries are like a many-branched tree, and they serve an area known as a watershed or drainage basin.

Within a drainage basin, all uses of surface and underground waters are interdependent and should be managed bearing in mind their interrelationship.

- xii. *Water knows no frontiers; as a common resource it demands international co-operation*

International problems arising from the use of water should be settled by mutual agreement between the States concerned, to conserve the quality and quantity of water.

De vertaling in het Nederlands luidt als volgt:

Europees Handvest voor het Water

Preamble

De Raad van Ministers,

Gezien Aanbeveling 436 (1965) van de Raadgevende Vergadering inzake de strijd tegen de verontreiniging van de zoetwatervoorraden in Europa;

Gelet op Besluit Nr. 10 (XXI) (1965) van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties, dat de beginselverklaring van die commissie bevat aangaande de strijd tegen de waterverontreiniging in Europa, alsmede gelet op de Internationale normen voor het Drinkwater, opgesteld door de Wereldgezondheidsorganisatie, en inzonderheid op de Europese Normen;

Ervan overtuigd, dat de voortgang van de moderne beschaving in bepaalde gevallen tot een toenemende verslechtering van de natuurlijke hulpbronnen leidt;

Zich ervan bewust, dat het water een van de voornaamste natuurlijke hulpbronnen is;

Overwegende, dat de behoefte aan water stijgt, met name ten gevolge van de zich steeds sneller voltrekkende industrialisatie in de grote stedelijke centra van Europa, en dat maatregelen dienen te worden getroffen voor het behoud van het water, zowel in kwalitatief als kwantitatief opzicht;

Overwegende verder, dat een gezamenlijke actie op Europees vlak ten aanzien van de waterproblemen geboden is en dat een Handvest voor het Water een doeltreffend middel is om een beter begrip voor deze problemen te wekken;

Aanvaardt en kondigt af de beginselen van het onderhavig Handvest, dat is voorbereid door het Europees Comité voor het Behoud van de Natuur en haar Hulpbronnen, zoals deze hieronder zijn weergegeven:

- i. *Zonder water is geen leven mogelijk. Het is een kostbaar goed: water is onontbeerlijk voor alle menselijke activiteiten.*

Als het water de aarde bereikt uit de atmosfeer, is dit vooral in de vorm van regen of sneeuw. Stroom, rivieren, beken, meren en gletsjers zijn de voornaamste afvoerwegen naar de oceanen.

Tijdens zijn kringloop wordt het water vastgehouden in bodem, planten en dieren. Het keert terug naar de atmosfeer voornamelijk door verdamping en door de uitademing der planten. Zuiver water is een eerste levensbehoefte van mensen, dieren en planten.

De mens bestaat voor twee-derde van zijn lichaamsgewicht uit water; de planten vaak zelfs voor negen-tiende.

De mens heeft water nodig om zich te laven, te voeden en te wasen, maar ook als bron van energie; water is onmisbaar in het productieproces, als middel van transport en voor de recreatie, waaraan in deze tijd steeds meer behoefte ontstaat.

- ii. *De zoetwatervoorraden zijn niet onuitputtelijk. Er mag niet roekeloos mee worden omgesprongen. Zij moeten zorgvuldig worden beheerd en, waar mogelijk, worden vergroot.*

De explosieve toeneming van de bevolking en de snel groeiende behoeften van de moderne industrie en landbouw eisen meer en meer water. Het zal onmogelijk zijn hieraan te voldoen en een hogere levensstandaard te bereiken, als niet iedereen het water beschouwt als een kostbaar goed, dat spaarzaam en verantwoord moet worden gebruikt.

- iii. *Waterverontreiniging is een bedreiging voor de mens en voor alle leven.*

In de ons omringende natuur vormt het water een levend geheel van heilzame organismen, die de zuiverheid bevorderen en handhaven.

Verontreiniging kan deze organismen vernietigen, waardoor de zelfreinigende werking teniet gaat en het natuurlijke evenwicht bedreigd wordt of zelfs geheel verloren gaat. Verontreiniging van oppervlakte- en grondwater moet worden voorkomen. Elke vermindering van hoedanigheid en hoeveelheid van stromend of stilstaand water betekent een gevaar voor de mens en voor alle levensvormen.

- iv. *Het is noodzakelijk, dat de kwaliteit van het water geschikt blijft voor alle gebruik; zij moet in het bijzonder voldoen aan de eisen, die de volksgezondheid stelt.*

De eisen die aan de kwaliteit van het water worden gesteld, verschillen al naar gelang van het gebruik dat ervan zal worden gemaakt, zoals voor voeding en huishouding, voor landbouw en industrie, voor visserij en recreatie. Omdat alle leven op aarde in zijn totaliteit afhankelijk is van de vele natuurlijke eigenschappen van het water, dienen maatregelen te worden genomen om deze te behouden.

- v. *Wanneer het water na gebruik terugvloeit in het natuurlijke milieu moet het van zodanige kwaliteit zijn, dat verder gebruik ten algemene nutte mogelijk blijft.*

Verontreiniging van het water, meestal veroorzaakt door de mens, vermindert de kwaliteit en maakt het ongeschikt of zelfs gevaarlijk voor consumptie, voor industrie, landbouw, visserij, recreatie, en voor flora en fauna.

Lozing van afval en afvalwater kan fysische, chemische, organische, thermische of radio-actieve verontreiniging veroorzaken, die de

volksgezondheid schaadt, Er dient daarom steeds rekening te worden gehouden met het vermogen van water om afvalstoffen op te nemen en te verwerken, door zelfreiniging of verdunning. De sociale en economische gevolgen van de zuivering van water zijn dus uiterst belangrijk.

- vi. *Het in stand houden van een aangepast plantendek, bij voorkeur bos, is van wezenlijk belang voor het behoud van de natuurlijke watervoorraden.*

Het is noodzakelijk de vegetatie te beschermen en waar deze verdwenen is, zo spoedig mogelijk te herstellen. Dit geldt vooral ook voor het bos.

Het behoud van bossen is van het grootste belang voor het evenwicht in de waterwingebieden. Afgezien van hun economische waarde bieden bossen bovendien mogelijkheden voor recreatie.

- vii. *Inventarisatie van de watervoorraden is noodzakelijk.*

Minder dan één procent van het water op aarde is zoet en bovendien is dit zeer ongelijk verdeeld.

Grondige kennis van de voorraden aan oppervlakte- en grondwater is onmisbaar. Daarbij moet rekening worden gehouden met de kringloop, de bestemming en de kwaliteit van het water.

Inventarisatie betekent in dit verband, dat de voorraden worden opgespoord, in kaart gebracht en op hun kwaliteit beoordeeld.

- viii. *De overheid dient voor een doelmatig beheer van de watervoorraden een plan op te stellen.*

Water is een zo kostbaar goed, dat het beheer ervan nauwkeurig en volgens plan dient te worden geregeld, rekening houdende met onmiddellijke en toekomstige behoeften.

Er behoort een krachtig waterbeleid te worden gevoerd met behulp van een reeks van maatregelen ter voorkoming van verspilling, ter regeling van de toevoer en voor een juiste verdeling. Ter bescherming van kwaliteit en kwantiteit dient daarenboven te worden gestreefd naar een zo volmaakt mogelijke technische beheersing van gebruik, circulatie en zuivering.

- ix. *Het behoud van de watervoorraden vereist nog meer inspanning op het gebied van het wetenschappelijk onderzoek, de opleiding van onderzoekers en een goede voorlichting.*

Wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot water in het algemeen en afvalwater in het bijzonder moet tot elke prijs worden be-

vorderd. De voorlichting over dit onderwerp moet worden uitgebreid en internationale uitwisseling van gegevens verbeterd. Tegelijkertijd moet de opleiding van technische en biologische onderzoekers voor dit werk worden aangemoedigd.

- x. *Iedereen moet ervan worden doordrongen, dat het water ons aller erfgoed is. Een spaarzaam en verantwoord gebruik ervan is ieders plicht.*

Elk menselijk wezen is afhankelijk van water en daardoor verantwoordelijk tegenover zijn medemensen. Roekeloos gebruik van water is misbruik van ons natuurlijk erfdeel.

- xi. *Bij het beheer van de watervoorraden mag uitsluitend rekening worden gehouden met natuurlijke stroomgebieden, onafhankelijk van politieke of administratieve grenzen.*

Oppervlaktewater stroomt van de hellingen af en vormt aldus waterlopen. Een rivierstelsel is als een wijdvertakte boom; het verzamelt het water van een natuurlijk stroomgebied.

Binnen zulk een stroomgebied werken alle vormen van gebruik van oppervlakte- en grondwater op elkaar in. Het beheer dient met deze vervlechting rekening te houden.

- xii. *Water kent geen grenzen. Het is gemeenschappelijk bezit van alle volkeren en dient in nauwe internationale samenwerking te worden beheerd.*

De internationale problemen ten aanzien van het gebruik van water behoren te worden geregeld in gemeenschappelijk overleg tussen de betrokken staten, opdat kwaliteit en kwantiteit bewaard blijven.

IN HET KADER VAN DE RAAD VAN EUROPA TOT STAND GEKOMEN INTERNATIONALE AKTEN

De nummers 2, 10, 12, 20, 24, 41, 42, 43, 47, 56, 58, 66 en 68 van de op blz. 7 e.v. van *Trb.* 1972, 170 afgedrukte opgave van de in het kader van de Raad van Europa tot stand gekomen internationale akten dienen als volgt te luiden:

2. Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

Rome, 4 november 1950.

Tekst en vertaling in *Trb.* 1951, 154. Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1974, 215.

10. Europees Verdrag betreffende de internationale classificatie van octrooien.

Parijs, 19 december 1954.

Tekst en vertaling in *Trb.* 1955, 71. Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1974, 228.

12. Europees Vestigingsverdrag, met Protocol.

Parijs, 13 december 1955.

Tekst en vertaling in *Trb.* 1957, 20. Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1973, 169.

20. Europese Overeenkomst betreffende de uitwisseling van geneesmiddelen van menselijke oorsprong.

Parijs, 15 december 1958.

Tekst en vertaling in *Trb.* 1959, 118. Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1974, 25.

24. Europees Verdrag aangaande de wederzijdse rechtshulp in strafzaken.

Straatsburg, 20 april 1959.

Tekst en vertaling in *Trb.* 1965, 10. Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1974, 163.

41. Europese Code inzake sociale zekerheid, met Protocol.

Straatsburg, 16 april 1964.

Tekst en vertaling in *Trb.* 1965, 47. Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1975, 71.

42. Protocol bij het Europese Verdrag betreffende de gelijkstelling van diploma's voor toelating tot universiteiten.

Straatsburg, 3 juni 1964.

Tekst en vertaling in *Trb.* 1964, 132. Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1975, 72.

43. Verdrag inzake de samenstelling van een Europese farmaceutische

Straatsburg, 22 juli 1964.

Tekst en vertaling in *Trb.* 1966, 115. Zie ook *Trb.* 1974, 42.

47. Europese Overeenkomst ter voorkoming van radio-omroep- of televisie-uitzendingen door stations buiten nationaal gebied.

Straatsburg, 22 januari 1965.

Tekst en vertaling in *Trb.* 1965, 92. Zie ook *Trb.* 1974, 194.

56. Europese Overeenkomst inzake de afschaffing van legalisatie van stukken opgemaakt door diplomatieke of consulaire ambtenaren.

Londen, 7 juni 1968.

Tekst en vertaling in *Trb.* 1969, 168. Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1975, 73.

58. Europese Overeenkomst nopens de bescherming van dieren tijdens internationaal vervoer.

Parijs, 13 december 1968.

Tekst en vertaling in *Trb.* 1975, 49.

66. Europese Overeenkomst betreffende de overneming van strafvervolgning, met bijlagen.

Straatsburg, 15 mei 1972.

Tekst en vertaling in *Trb.* 1973, 84.

68. Europese Overeenkomst inzake de immuniteit van Staten, met bijlage en Aanvullend Protocol.

Bazel, 16 mei 1972.

Tekst en vertaling in *Trb.* 1973, 43.

Voorts dient de in *Trb.* 1972, 170 afgedrukte opgave te worden aangevuld met de volgende nog tot stand gekomen akten:

70. Europees Verdrag inzake sociale zekerheid en Aanvullende Overeenkomst betreffende de toepassing van de Europese Overeenkomst inzake sociale zekerheid.

Parijs, 14 december 1972.

Het Verdrag is niet voor het Koninkrijk der Nederlanden ondertekend.

71. Europese Overeenkomst inzake de wettelijke aansprakelijkheid in geval van schade veroorzaakt door motorrijtuigen.

Straatsburg, 14 mei 1973.

De Overeenkomst is niet voor het Koninkrijk der Nederlanden ondertekend.

72. Overeenkomst inzake internationaal vervoer van lijken.

Straatsburg, 26 oktober 1973.

De Overeenkomst is niet voor het Koninkrijk der Nederlanden ondertekend.

73. Aanvullend Protocol bij het Protocol bij de Europese Overeenkomst betreffende de bescherming van televisie-uitzendingen.

Straatsburg, 14 januari 1974.

Het aanvullend Protocol is niet voor het Koninkrijk der Nederlanden ondertekend.

74. Europese Overeenkomst betreffende de niet-toepasselijkheid van wettelijke verjaring van misdaden tegen de mensheid en oorlogsmisdaden.

Straatsburg, 25 januari 1974.

De Overeenkomst is niet voor het Koninkrijk der Nederlanden ondertekend.

75. Europees Verdrag betreffende de sociale bescherming van landbouwers.

Straatsburg, 6 mei 1974.

Het Verdrag is niet voor het Koninkrijk der Nederlanden ondertekend.

76. Europese Overeenkomst betreffende de uitwisseling van reagentia voor weefselypering.

Straatsburg, 17 september 1974.

De Overeenkomst is niet voor het Koninkrijk der Nederlanden ondertekend.

Uitgegeven de veertiende juli 1975.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
M. VAN DER STOEL.